

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18930

Tarih : 16.07.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılmasına dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim. 16.07.2026

Dr. Heval BOZDAĞ
Ağrı Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 17-7-2026	Esas No: 2/3776

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
16 Temmuz 2026
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
16 Temmuz 2026
No: 1893888

GENEL GEREKÇE

Kamu görevlilerinin mali ve sosyal hakları, Anayasa'nın hukuk devleti, sosyal devlet, eşitlik ve sosyal güvenlik ilkeleri çerçevesinde düzenlenmektedir. Memurlar ile aynı hizmet sınıfı ve görev statüsünden emekliye ayrılan kişiler arasındaki mali hak ilişkisi, kamu personel sisteminin bütünlüğü bakımından önem taşımaktadır.

Memur ve memur emeklileri; Anayasa, 657, 5434, 4688 ve 5510 sayılı Kanunlar uyarınca aynı müktesep haklara sahiptir; memurlara yapılan maaş artışları memur emeklilerine otomatik yansımak zorundadır. Ancak, 14 Temmuz 2023'te yürürlüğe giren 7456 sayılı Kanun'un 28. maddesi ile 375 sayılı KHK'ye eklenen Ek Madde 40 memurlara yapılan seyyanen ilave ödeme artışının memur emeklilerine yansımaları engelleyen bir hüküm olarak yürürlüğe girmiştir. 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 40'ıncı maddesiyle, kamu görevlilerine ilave ödeme yapılması öngörülmüş ancak yapılan düzenleme ile söz konusu ödemenin emeklilik haklarının hesabında dikkate alınmaması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum, görevde bulunan kamu görevlileri ile aynı hizmet ve statü geçmişine sahip memur emeklileri arasında mali haklar bakımından farklılık meydana getirmiştir. Memur emeklilerinin, aktif çalışma dönemlerinde tabi oldukları personel rejimi ve sosyal güvenlik sistemi dikkate alındığında, görevde bulunan memurlara yapılan sürekli nitelikteki mali iyileştirmelerden tamamen dışlanmaları sosyal adalet ve hakkaniyet ilkeleri bakımından yeniden değerlendirilmesi gereken bir durum oluşturmıştır.

375 Sayılı KHK Ek 40. Madde'deki; "Bu ilave ödeme, damga vergisi hariç herhangi bir vergi veya prim kesintisine tabi tutulmaz" hükmü, ödemenin emekli aylığına yansımaları engelleyerek Anayasa'ya, yürürlükteki ilgili yasalara ve hukukun temel ilkelerine aykırılık oluşturmaktadır. Anayasa'nın 2'nci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti ilkesi; hukuki güvenlik, belirlilik ve hakkaniyetin korunmasını gerektirir. Anayasa'nın 5'inci maddesi, devletin temel amaç ve görevleri arasında kişilerin refah, huzur ve mutluluğunu sağlamayı; kişinin temel hak ve hürriyetlerini sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaştırmayacak şekilde sınırlayan engelleri kaldırmayı öngörmektedir. Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi, aynı hukuksal durumda bulunan kişilere objektif ve makul bir neden olmaksızın farklı uygulama yapılmamasını gerektirmektedir. Anayasa'nın 53'üncü maddesinde güvence altına alınan toplu sözleşme hakkı ise kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarının belirlenmesinde temel araçlardan biridir. Kamu görevlilerine sağlanan mali hakların emeklilik dönemine etkisinin değerlendirilmesi, sosyal güvenlik sisteminin bütünlüğü bakımından da gereklidir. Yine Anayasa'nın 60'ıncı maddesinde herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu belirtilmiş; 61'inci maddesinde ise devletin sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gereken kesimlere yönelik tedbirler alması öngörülmüştür. Anayasa'nın 90'ıncı maddesi uyarınca ise usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmalar kanun hükmündedir. Sosyal haklar ve çalışma hayatına ilişkin uluslararası düzenlemeler de sosyal güvenlik ve eşitlik ilkeleri bakımından dikkate alınması gereken esaslar arasında yer almaktadır. Yanı sıra 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile 4688 sayılı Kamu Görevlileri

Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu birlikte değerlendirildiğinde, kamu görevlilerinin çalışma dönemi ile emeklilik dönemi arasında sosyal güvenlik bakımından güçlü bir bağ bulunduğu görülmektedir.

Bu Kanun Teklifi ile yeni ve bağımsız bir mali hak oluşturulması değil; 14/07/2023 tarihinde gerçekleştirilen düzenleme sonrasında memur emeklileri bakımından ortaya çıkan mali farklılığın giderilmesi, sosyal devlet ve eşitlik ilkeleri doğrultusunda kamu personel sistemi içindeki dengenin yeniden sağlanması; memur emeklilerinin seyyanen ilave ödeme hakkını geri kazanması, hukuksuzluk ve adaletsizliğin sonlandırılarak yaklaşık iki buçuk milyon memur emeklisinin yaşadığı hak ve gelir kayıplarına son verilerek, mağduriyetlerin bitirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu nedenlerle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 40'ıncı maddesinde düzenleme yapılarak söz konusu ilave ödemenin memur emeklilerinin aylık ve emeklilik haklarının hesabında dikkate alınması ve geçmiş dönem hak kayıplarının giderilmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 40'ıncı maddesi kapsamında yapılan ilave ödemenin memur emeklilerinin aylıklarının ve emekliliğe bağlı mali haklarının hesabında dikkate alınması sağlanmaktadır. Düzenleme ile görevde bulunan kamu görevlileri ile aynı hizmet geçmişine sahip memur emeklileri arasında ortaya çıkan mali farklılığın giderilmesi amaçlanmaktadır. Kaldırılması öngörülen hüküm; Anayasa madde 2,5,10,13,53,60,61,90,128 maddeleri ile yine Anayasa 90. Maddeye göre taraf olunan Uluslararası Sözleşmelere, 657 sayılı Devlet Memurları kanununa, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa, 4688 Sayılı Toplu Sözleşme kanununa, 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kanunlarının ilgili maddelerine aykırılık teşkil etmekte, memur emeklilerinin kazanılmış haklarını ihlal etmektedir. Aynı kamu hizmeti geçmişine sahip memurlar ile memur emeklileri arasında mali haklar bakımından ortaya çıkan farklılığın giderilmesi anayasal ilkeler ve anayasaya uygunluk bakımından önem arz etmektedir.

MADDE 2- Madde ile düzenlemenin 14/7/2023 tarihinden itibaren uygulanması öngörülmektedir. Bu suretle, söz konusu tarihten itibaren ortaya çıkan hak kayıplarının giderilmesi, emekli aylıkları ve buna bağlı mali hakların yeniden hesaplanması ve hak sahiplerine oluşan farkların ödenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 40'ıncı maddesindeki *"Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmaz"* ibaresi kaldırılarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Bu madde kapsamında yapılan ilave ödeme; 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümleri kapsamında bağlanan emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıklarının hesabında dikkate alınır. Söz konusu ödeme, emeklilik nedeniyle elde edilen diğer mali hakların hesabında da değerlendirilir."

MADDE 2- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 50- Bu Kanunla 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Ek 40 ıncı maddesinde yapılan düzenleme, 14/7/2023 tarihinden geçerli olmak üzere uygulanır. Bu kapsamda, 14/7/2023 tarihinden itibaren bağlanmış veya bağlanacak olan emekli, adi malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylıkları yeniden hesaplanır. Yeniden hesaplama sonucunda oluşan aylık farkları ile bu düzenleme nedeniyle doğan diğer mali hak farkları, herhangi bir başvuru şartı aranmaksızın hak sahiplerine ödenir."

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.